

Fašnički ričet 110 godina izlaženja

Godine 1922. *Fašnički ričet* proslavio je desetogodišnjicu svoga izlaženja. Prestao je izlaziti 1914., kako je objavio karlovački list *Škorpion*: „Izlazimo opet pred karlovačko općinstvo nakon stanke od punih osam godina.“ *Fašnički ričet* izlazio je kao prilog *Narodnom glasu* (1912. – 1924.) Drugi put se pojavljuje kao prilog *Karlovačkom tjedniku* (1970. – 1971.), treći put 1999. u izdanju Turističke zajednice, a 2002. opet kao prilog *Karlovačkog tjednika*. Od 2003. – 2005. izlazio je i kao prilog časopisa *Kameleon*. Danas izlazi u izdanju karlovačkog *Paviljona Katzler* satkan voljom i trudom nekolicine karlovačkih entuzijasta.

Humoristični listovi izlazili su najčešće o pokladama ali i o raznim blagdanima. Bili su to *Mučak*, *Pisanice*, *Žabarske pisanice*, *Žabarska božičnica* i dr. Mnoge je humoristične listove uređivao Viktor Tomerlin (Fućkalo), protagonist karlovačkog humora.

Humor svih listova bio je namijenjen određenom krugu ljudi svoga doba i njih je vjerojatno zabavljao, no danas jedva da se čitalac osmjehne na te šale iz prošlosti.

Izvori teksta: Vrbetić, M. 1979. Novinstvo u Karlovcu 1841. – 1941. U Karlovac 1579 – 1979. Majetić, T., Miholović, K., Zatezalo, Đ., Karlovac, 1979. str. 326-327.

FAŠINJAK

Glasilo prijatelja pokladnih šala.

Broj 1.

U predvečerje poklada 27. veljače 1922.

Godina I.

Načela. Poznavao sam jednoga čovjeka, koji je imao tu maniju, da je rado mijenjao svoja načela. Ja sam sjedio u jednoj gostioni, a za drugim je stolom sjedilo društvo domaćih obrtnika i trgovaca, a glavnu je riječ vodio pomršav gospodin.

Gospodo moja! Naša pravaška stranka mora pobijediti. Vidite mene, ja radim samo za svoj hrvatski narod. Naš vodja, stari Ante, to je naša svetinja, mi se moramo slijepo pokoravati njegovim idealima i njegovoj volji. Tako je, potvrdiše mu ljudi.

Za vrijeme koalicije:

Isti gospodin drži govor, samo je malo udebljan i ljepše obučen.

Gospodo maja! Pravaštvo, to je jedna utopija. Onaj, koji vjeruje, da će stranka prava spasiti hrvatski narod ili je lud ili telić staroga Ante. Mi moramo voditi realnu politiku, a to je sloga sa Srbima.

Za vrijeme rata:

Gospodo moja ! Isti će gospodin. Vi me dobro poznate. Nikada nijesam bio prijatelj Srba. Moja je jedina misao bila, da budem dobar Austrijanac, jer samo pod Austrijom Hrvati mogu biti slobodni. Tko drugačije misli, taj je izdajica i njega bi morali odmah objesiti.

Za vrijeme prevrata:

Isti gospodin drži govor:

Gospodo moja! Ovo je najsvetiji čas, što sam ga doživio. Barem mogu jedamput reći: „Ja sam slobodan“. Gospodo moja! Kad sam doživio, da više nema one lopovske austrijske kuće, koja nas je gnjavila i držala u ropstvu 800 godina, sad ne želim umrijeti. Ja bih ga rado vidio, tko je sad za Austriju, njega bi morali smjesta objesiti.

Za vrijeme centralizma:

Gospodo moja! Šta će nama vlada u Zagrebu, Ljubljani i Sarajevu. To je ostavština Austrije. Ja sam zato, da bude jedna vlada, jedan narod. Vlada mora biti u Beogradu, jer otalen nam dolazi sunce slobode.

Vidite, kako uživamo blagodati centralizma, ne tište nas porezi kao prije, željeznice idu u redu, roba nesmiye faliti pa makar bila u otvorenim vagonima. Žandara se ne trebaš bojati kao pod Austrijom da te na sred puta ne izlupaju. Obrtnici, trgovci i činovnici zdravo zadovoljni, maksimalne cijene nema itd.

Za vrijeme bana Laginje:

Gospodo moja! Sad opet imamo našega bana i našu vladu u Zagrebu, sad smo opet Hrvati. Radim cijeli dan na našoj organizaciji, a u večer pišem članke za naše novine. Gdje god dodjem psujem ove demokrate. Lijepo je sada nama.

Za pada bana Laginje:

Gospodo moja! Mi nijesmo sposobni da vladamo. Vladu treba dati demokratima u ruke, oni su iskušani političari. Jedini je spas za našu Jugoslaviju, da kormilo uzmu u ruke demokrati. Ja se svaki dan družim sa Srbima i demokratima, osobito sa onima, koji mi mogu pomoći. Neću ni da čujem o Hrvatskom Bloku, taj bi me mogao budućnosti stajati, a Vi se gospodo pričuvajte.

Dok će mu jedan poštteni gradjanin:

Šuti ti vrtikapo! Mi jesmo i ostajemo Hrvati.

Samo da mi je skupiti peneze za zvončke fratarske crkve, pa makar onda odmah ... bil pijan (a ne da vumrem kak bi se mislelo).

Gerlo.

Javno predavanje.

Pozivljem sve one, koji rado lumpaju na javno predavanje, koje će držati u prostorijama g. P. Baliye. Tamo ću im zorno predočiti, kako je alkohol štetan po čovječanstvo.

Dr. Ganc.

Preselenje preparandije.

Ako „putujuća komisija“ ne nadje naskoro za nas zgodne prostorije, to ćemo se odseliti na – mjesec.

Učiteljske pripravnice.

Požar kod bilježnika.

U jednom selu, nedaleko Karlovca, birao se pred nekoliko dana općinski načelnik. Nakon izbora pošlo je cijelo općinsko zastupstvo u birtiju, da, kako je to običaj, „polije“ izbor novoga načelnika.

Pilo se do u kasno doba noći. Prvi je bio „dotučen“ bilježnik. Kako su ga noge iznevjerile, morao ga kući odvesti općinski stražar, a morao mu i vatru u peć naložiti, jer bilježnik te bio udovac i nije vodio gospodarstvo. Kuća mu je bila u neposrednoj blizini birtije.

Stražar se vratio k društvu, a bilježnik tvrdo usnio san pravednika. Kad li ga za kratko vrijeme počne gušiti silni dim. Naglo se probudi i na svoj užas opazi da je u kuhinji i hodniku nastao požar. Brzo otvori prozor sobe, koja je bila prizemna, te iza svega glasa počne vikati:

Vatra, vatra!

Njegovo zapomaganje čulo društvo u birtiji, koje je još sve na okupu bilo – dakako, sada već u najvećem stepenu raspoloženja.

Kad začuše bilježnikovu viku, potrčaše svi prema njegovoj kući. Nisu imali vremena na vrata ulaziti, nego sve jedan za drugim poskakaše kroz otvorene prozore u bilježnikovu sobu.

Nije bilo druge, nego pobacati kroz prozor sve što im je do ruku došlo. Za malo vremena bilo je spašeno sve pokućstvo; bilježnikovi prijatelji izbacali ga na ulicu. Razumije se, da se je pokućstvo izrazbijalo i izlomilo.

Nakon toga važnoga posla poskakaše svi opet zajedno sa bilježnikom na ulicu.

– Ali ja požara ne vidim! – povika jedan između njih.

Svi se zagledaše u kuću. Vatri ni traga.

I bilježnik se osvijestio; puče mu pred očima:

– Ah, ja sam samo sanjao da je nastao požar.

0 + 0 = 0.

Roman od jučer.

Srećko Guravac, trgovački pomoćnik bez mjesta:

„Milostiva gospodjo, ja sam došao umoliti za ruku Vaše gospodične kćerke Ljubice“.

Gospodja Grbeša:

„A imate li vi što imetka, mladi gospodine?!“

Srećko Grbavac: „Za sada nemam“.

Gospodja Grbeša:

„E, moj dragi, – vi nemate ništa, moja kćerka nema ništa, i prema tomu od te ženidbe ne može biti ništa“.

Bankovni telefon.

Kad sam bio praktikant jedne banke, onda je moj direktor, osobito onda, kada je imao stranke, uzeo telefon u ruke, te je telefonirao u Wien, da mu kupe n. pr. 1 milijun austrijskih kruna, ali nije prošlo ni nekoliko minuta, već je došao odgovor, da je pogodba gotova. Kad tamo ali je gosp. Direktor telefonirao svom tajniku u drugu sobu.

Kosa Ir.

Udruženje protestirajućih.

Karlovački opančari podnijeti će protest ministru obučarstva, da se seljacima iz okolice Karlovca zabrani nositi cipele, jer će inače njihov obrt sasvim propasti.

Učiteljice djevojačke škole i učitelji dječjačke škole protestirati će kod ministra analfabeta, što se kani preparandija smjestiti u jednu od njihovih zgrada, a to je nemoguće, jer kod njih su prostorije „pretijesne“.

Karlovački srednjoškolski djaci protestirati će kod duhanskoga ministra, što im se brani javno pušiti. Njihove kolegice isto to, a uz to još, da im se dozvoli nositi dugačke suknje.

Svi napomenuti držali su neki dan skupštinu i zaključili su, da će se u Beograd svi zajedno odvesti u automobilima, pošto je promet na željeznici „otešćan“.

Ekstenzija.

Risaonica djevojačke škole premalena za naše mnogobrojne slušače. Tko bi imao na raspolaganje mnogo veću dvoranu, neka nam to javi.

Predavač.

Protest na stranačkoj skupštini.

Protestiram, što mi već niste isposlovali da postanem ravnateljem gimnazije. Ako to naskoro ne bude, ja odoh iz stranke.

Profesor Svraka.

Ne dam se ukrasti.

Jednoga petka prošle godine ukrali su mi tati po noći rublje, koje se je u dvorištu sušilo. Nedavno su opat došli valjda isti tati, da što ukradu, ali im nije pošto za rukom. Pošto ne mogu ništa

zgodna ukrasti, to opasnost prijeti, da bi ukrali mene, a da tomu izbjegnem, ja u petak odilazim od kuće i vraćam se u subotu u jutro.

Dirrrektor.

Težak problem.

„Otkad si ti postala „večernji profesor“ za puce u trgovački tečaj, zanemario si našega klub Cendravic. Ili na večer biti z nam, ili kod večernji tečaj. Na dva stolce ne buš sedel!”

Tako mi jedne večeri reče cendravački brat Raisbar, a svi ostali ljutito potvrdiše. Nije lijepo, da me ovako napadaju. U ostalom... dospjet ću tu i tamo, ta ima više dana nego kobasica.

Direktor zdravih i bolesnih.

Objava.

Nedavno smo otvorili veliku knjižaru i papirnicu. Dovoljno je da pogledate naše vanredno bogato snabdjeve izloge na uglu „Bundeshausa“.

Dionička knjižara.

Natječaj.

Mlada sam jaka i zdrava udova sa „dobro idućom“ gostionom i sa diaboličkim drvećem u dvorištu. Razumije se, da bi se udala. Poblizje uvjete razjašnjujem i usmeno. Dakako, nudioc bez debela budželara, odbija se.

Udova Čanrujev.

Zbogom Zoro!

Pošto nam je redarstveni povjerenik zabranio nakon pjevačkoga pokusa, zabavljati se kod Balije do zore, to se ispisujem iz „Zore“.

Brico Ivica.

Ponuda.

Prodajem jeftino: Morske ideje „Karlovca“, skupštinske govorancije rakovačkoga direktora, prostorije bivšeg demokratskog kluba dva ispražnjena mjesta gradskih zastupnika demokrata, kao i tomu slične, za ropotarnicu zgodne stvari.

Udruženje staretinara.

Ala je lijep ovaj svijet...!

... dok su sa bankinim novcima mogu kupovati valute.

Nekolicina nas.

Izvor teksta:

Fašinjak, broj 1., 27. veljače 1922.

Izvori slikovnih priloga:

Fašnički ričet 2., veljača 2001.

<https://www.kafotka.net/9443>

<https://www.kafotka.net/9458>